

DABIKINĖ

Dabikinės vagos valymas žemsiurbetis Akmenė. 2011 m.
Nuotr. L. Rozgos

DABIKINĖ - upė Latvijoje ir Lietuvos Respublikos Akmenės r., deš. Ventos intakas. Ilgis 37,2 km, Lietuvoje 34,2 km, baseino plotas 387,6 km², Lietuvoje 379,6 km². Prasideda Latvijoje, Aucės vlsč. Ukrų k. apylinkėse, teka į p. v. pro Mazaucę, Ukrus, apie 3 km teka Lietuvos ir Latvijos siena. Akmenės r. teka pro Bambalų, Šapnagių, Pakalniškių, Keidų, Menčių, Kanteikių k., nuo čia pasukusi į v., teka pro Kyšių, Sablauskių, Raudžių, Alkiškių, Vyčių, Smiltinės k, Akmenės mst., toliau pro Akmenės I, Dabikinėlės, Padvarėlių, Klyšių, Skretiškės, Viliošių k, kirtusi Kuršėnų - Mažeikių glž. ir kelią, į Ventą įsilieja Daubiškių k., 229,5 km nuo jos žiočių, 7 km į p. nuo Vieksnių. Kairieji intakai (buve ir esantys): Nyžuva, Krūtis, Pusupis, Daugupis, Šventupis, Raudžiupis, Gulbinas, Pragalvis, Kentrelis, Leišupis; dešinieji: Eglynė, Dunojus, Drūktupis, Katupis, Smarkupis, Akmenupis, Rūdupis, Kalupis. Vaga ties Sablauskių k., 26 km nuo ištakų, užtvenkta, tvenkinio paviršiaus plotas 123,8 ha, tūris 2 mln. m³ vandens. Nuo Sablauskių k. vaga nereguluota, yra senvagių, potvynių metu slėnis plačiai užtvindomas. Žemupyje, 1 km nuo žiočių, prasideda 3 km slėnio ruožas, paskelbtas Dabikinės hidrografiniu draustiniu.

Vidutinis tėkmės nuolydis 61 cm per km. Vid. debitas žemiau Nyžuvos 0,40 m³ per sek., ties Akmenė - 1,72 m³ per sek., žemiau Pragalvio - 2,20 m³ per sek., žiotyse - 2,36 m³ per sek. Ties Akmenė maksimalus debitas 73,4 m³ per sek., minimalus - 0,02 m³ per sek. Srovės vidutinis greitis 0,1 - 0,3 m per sek.

Iki II pas. karo išleisti šaltiniai nurodo bendrą upės ilgį buvus 43,2 km, o baseino plotą 412 km². 1932 - 1935 Dabikinės aukštupio bei vidurupio vaga (iki dab. Sablauskių - Menčių tvenkinio) sureguliuota, intakai kanalizuoti, manytina, kad tai ir nulėmė baseino sumažėjimą. Yra padavimų, neva slėnis žemiau Akmenės vietomis išklotas giliai nugrimzdusiais juodaisiais ažuolais. Upė žuvinga, Sablauskių tvenkinys dirbtinai įžuvintas.

Inf.: LE, t. 5; VLE, t. 4; Lietuvos upės; Akmenė: kraštas ir žmonės.